

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 vtrum hypocrisis opponatur veritati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

hoc sanctitatis habitum assumeret, ut se iustum ostē-
 raret, esset hypocrita, & simulator.
 Ad III. Dicendum, quod in simulatione sicut in
 mendacio duo sunt. Vnum quidem sicut signum,
 & aliud sicut signatum. Mala ergo intentio in hypo-
 crita consideratur sicut signatum, quod non respon-
 det signo. Exteriora autem uel uerba, uel opera,
 uel quaecumque sensibilia considerantur in omni si-
 mulatione, & mendacio, sicut signa.

ARTICVLVS. III.

Vtrum hypocritis opponatur uirtuti ueritatis.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod hypo-
 critis non opponatur uirtuti ueritatis. In si-
 mulatione enim, siue hypocritis est signum, & signa-
 tum: sed quantum ad utrumque non uidetur oppo-
 ni alicui speciali uirtuti. Hypocrita. n. simulat quam-
 cumque uirtutem, & etiam per quaecumque uirtu-
 tis opera, puta, per ieiunium, orationem, & eleemo-
 synam, ut habetur Math. 6. ergo hypocritis non op-
 ponitur specialiter uirtuti ueritatis.

¶ Præ. Omnis simulatio ex aliquo dolo uidetur
 procedere, unde & simplicitati opponitur: dolo au-
 tem opponitur prudentiæ, ut supra habitum est. * er-
 go hypocritis, quæ est simulatio, non opponitur ue-
 ritati, sed magis prudentiæ, uel simplicitati.

¶ Præ. Species moralium considerantur ex fine:
 sed finis hypocritis est acquisitio lucri, uel inanis
 gloriæ: unde super illud Iob 27. Quæ est species hypo-
 critæ, si auare rapiat &c. dicit * glo. Hypocrita, qui
 latine dicitur simulator, auarus raptor est, qui dum
 inique agens desiderat de sanctitate uenerari, laudē
 uitæ rapit alienæ. cum ergo auaritia, uel inanis glo-
 ria non directè opponatur ueritati, uidetur quod
 nec simulatio, siue hypocritis.

Sed Contra est, quia omnis simulatio est menda-
 cium quoddam, ut dictum * est. Mendacium autem
 directè opponitur ueritati. ergo & simulatio, siue
 hypocritis.

RESPON. Dicendum, quod secundum Philo. * in
 10. Metaph. Contrarietas est oppositio secundum
 formam, a qua scilicet res speciem habet. Et ideo
 dicendum est, quod simulatio, siue hypocritis pot
 opponi alicui uirtuti dupliciter. Vno modo directè:
 alio modo indirectè. Directa quidē oppositio eius,
 siue eius contrarietas est attendenda secundum ip-
 sam speciem actus, qui accipitur secundum propriū
 obiectum. Vnde cum hypocritis sit quædam simula-
 tio, qua quis simulat se habere personam, quam nō
 habet, ut dictum * est, consequens est, quod direc-
 tē opponatur ueritati, per quam aliquis exhibet se
 talem uitæ, & sermone, qualis est, ut dicitur in 4. Eth.
 * Indirecta autem oppositio, siue contrarietas hypo-
 critis potest attendi secundum quodcumque acci-
 dens, puta, secundum aliquem finem remotum, uel
 secundum aliquod instrumentum actus, uel quod-
 cumque aliud huiusmodi.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod hypocrita si-
 mulans aliquam uirtutem, assumit eam ut finem,
 non quidem secundum existentiam, quasi uolens
 eam habere, sed secundum apparentiam, quasi uo-
 lens uideri eam habere: ex quo non habet quod
 opponatur illi uirtuti, sed quod opponatur ueritati,
 in quantum uult decipere homines circa illam uir-
 tutem. Opera autem illius uirtutis non assumit quasi
 per se intenta, sed instrumentaliter quasi signa illius
 uirtutis. Vnde ex hoc non habet directam oppo-
 sitionem ad illam uirtutem.

AD II. Dicendum, quod sicut supra dictū est, * pru-
 dentia directè opponitur astutia, ad quam pertinet
 adinuenire quasdam uias apparentes, & non existen-
 tes, ad propositum consequendum. Executio autē
 astutiæ est propriè per dolum in uerbis: per fraudē
 autem in factis. & sicut astutia se habet ad prudentiā,
 ita dolus, & fraus ad simplicitatem. Dolus autem, uel
 fraus ordinatur ad decipiendum principaliter, &
 quandoque secundario ad nocendum: unde ad sim-
 plicitatem pertinet directè se præseruare a deceptio-
 ne. Et secundum hoc, ut supra dictum est, * uirtus
 simplicitatis est eadem uirtuti ueritatis: sed differt so-
 la ratione, quia ueritas dicitur secundum quod signa cō-
 cordant signatis: simplicitas autem dicitur secun-
 dum quod non tendit in diuersa, ut scilicet aliud in-
 tendat interius, & aliud prætendat exterius.

AD III. Dicendum, quod lucrum, uel gloria est fi-
 nis remotus simulatoris, sicut & mendacis. Vnde
 ex hoc sine speciem non sortitur, sed ex fine proximo,
 qui est ostendere se alium, quam sit. Vnde quan-
 doque contingit, quod aliquis fingit de se magna, nul-
 lius alterius gratia, sed sola libidine simulandi, sicut
 Philosoph. * dicit in 4. Ethico. & sicut etiam supra
 de mendacio dictum est. *

ARTICVLVS IIII.

Vtrum hypocritis semper sit peccatum mortale.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod hy-
 pocritis semper sit peccatum mortale. Dicit
 enim Hiero. Isa. 16. * in gl. quod in comparatione duo-
 rum malorum, leuius est aperte peccare, quā sanctita-
 tem simulare. & super illud Iob 1. Sicut autem dño
 placuit &c. glo. dicit, quod simulata æquitas non est æ-
 quitas, sed duplex peccatum. Et super illud Thre. 4.
 Maior effecta est iniquitas peccati populi mei pecca-
 to Sodomorum, dicit gl. * Scelera animæ planguntur,
 quæ in hypocritam labitur, cuius maior est ini-
 quitas peccatorum, quā Sodomorum: peccata autem
 Sodomorum sunt peccata mortalia. ergo & hypo-
 critis semper est peccatum mortale.

¶ Præ. Grego. dicit 31. mora. * quod hypocritæ ex
 malitia peccant: sed hoc est grauissimum, quia per-
 tinet ad peccatum in Spiritum sanctum. ergo hypo-
 crita semper mortaliter peccat.

¶ Præ. Nullus meretur iram Dei, & exclusionem
 a Dei uisione, nisi propter peccatum mortale: sed
 per hypocritam aliquis meretur iram Dei, secundum
 illud Iob 36. Simulatores, & callidi prouocant iram
 Dei. Excluditur etiam hypocrita a uisione Dei, se-
 cundum illud Iob 13. Non ueniet in conspectu e-
 ius omnis hypocrita. ergo hypocritis semper est
 peccatum mortale.

SED CONTRA est, quia hypocritis est mendacium
 operis, cum sit simulatio quædam: non autem om-
 ne mendacium operis est peccatum mortale. ergo
 nec omnis hypocritis.

¶ Præ. Intentio hypocritæ est ad hoc, quod uideat
 bonus: sed hoc non opponitur charitati. ergo hypo-
 critis non est secundum se peccatum mortale.

¶ Præ. Hypocritis nascitur ex inani gloria, ut Greg.
 dicit 31. moral. * sed inanis gloria non semper est
 peccatum mortale. ergo neque hypocritis.

RESPON. Dicendum, quod in hypocritis duo sunt,
 scilicet defectus sanctitatis, & simulatio ipsius. Si
 ergo hypocrita dicatur ille, cuius intentio fertur
 ad utrumque, ut scilicet aliquis non curet sanctita-
 tem habere, sed solum Sanctus apparere, sicut con-
 suevit accipi in sacra scriptura, sic manifestum est,
 Secunda Secundæ S. Tho. MM quod

q. 15. arti. 4. & 5.

q. 109. arti. 3. ad 4.

Libro 4. c. 7. como 5. q. 100. arti. 1.

4. di. 16. q. 4. arti. 1. q. 3.

In fia. com- mentar. ad cap. 16. Esai. tomo 5.

Glof. ordina- ria ibid.

Alias pecca- tis.

Libro 21. capitul. 11.

Libro 31. ca. 31. a mendio.